

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

2021 m. balandžio 27 d. Nr. 4D-2020/1-1138
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Augustinas Normantas gavo Y advokatų profesinės bendrijos advokato T. Š. (toliau vadinamas – Pareiškėjos atstovas), atstovaujančio X (toliau vadinama ir Pareiškėja) interesus, skundą dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama - NŽT) ir NŽT Vilniaus miesto skyriaus tarnautojų galimo neveikimo, kai Pareiškėjai nėra pateikiami atsakymai į jos NŽT Vilniaus miesto skyriui teiktus 2020 m. vasario 21 d. prašymą ir 2020 m. birželio 29 d. pareiškimą, susijusius su nuosavybės teisių į žemę atkūrimo procesu.

2. Skunde Pareiškėjos atstovas, be kita ko, nurodė:

2.1. „X yra pretendentė į buvusios savininkės Z (toliau — ir buvusi savininkė) iki visuotinės žemės nacionalizacijos Vilniaus mieste valdytos žemės nuosavybės teisių atkūrimą. Pagal NŽT Vilniaus miesto skyriuje esančių nuosavybės teisių atkūrimo bylų Nr. 5281 ir Nr. 5581 duomenis, buvusi savininkė Z iki 1940 metų nacionalizacijos <...> dvare (palivarke) valdė 106,6700 ha žemės (65,67 ha žemės, 35 ha miško ir 6 ha vandens telkinį) ir <...> palivarko sodybą sudariusius statinius. Vykdamat nuosavybės teisių atkūrimo procesą kilo klausimas dėl buvusios savininkės turėtos žemės paskirties, kuri yra svarbi atkuriant nuosavybės teises ekvivalentine natūra, nes nuo to tiesiogiai priklauso lygiavėrcio žemės sklypo (ų) dydis.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Pareiškėja 2018 m. vasario 19 d. padavė Vilniaus miesto apylinkės teismui pareiškimą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, kuriuo prašė teismo nustatyti juridinį faktą, kad iš buvusios <...> dvaro (palivarko) savininkės Z turėtos likusios neatkurtos ir valstybės išperkamos 64,1653 ha žemės - 27 ha ploto žemė buvo naudojama kitai paskirčiai bei atnaujinti praleistą Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 10 str. 4 d. įtvirtintą terminą dokumentams į nuosavybės teisių atkūrimo bylą pateikti“;

2.3. „Pareiškėja 2019-04-03 ir 2019-05-23 padavė prašymus dėl nuosavybės teisių atkūrimo ekvivalentine natūra į žemę, dėl kurios paskirties nebuvo teismo proceso, o NŽT Vilniaus miesto skyrius parengė šias išvadas, pagal kurias Ignalinos rajono savivaldybės kadastrinėse vietovėse Pareiškėjai buvo atkurtos nuosavybės teisės tiek į žemės ūkio paskirties, tiek į miškų paskirties žemę. Pareiškėjai taip pat buvo suprojektuotas vienas lygiavertis kitos paskirties žemės sklypas Kauno rajono Domeikavos kadastro vietovėje“;

2.4. „Pareiškėjos 2019-04-03 ir 2019-05-23 prašymuose buvo nurodyta, kad konkrečias kadastrines vietas į likusią žemę Pareiškėja nurodys, kai pasibaigs teisminis procesas ir bus aiškus buvusios savininkės turėtos žemės paskirtis bei vertė“;

2.5. „Vilniaus apygardos teismui 2019 m. rugsėjo 26 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2A-1114-467/2019 atmetus Tarnybos apeliacinį skundą, įsiteisėjo Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018 m. spalio 3 d. sprendimas ir NŽT Vilniaus miesto skyrius atitinkamai turėjo perskaičiuoti buvusios savininkės turėtos žemės išvadinę vertę“;

2.6. „Tuomet pareiškėja 2020-02-21 padavė prašymą Tarnybos Vilniaus miesto skyriui (Reg. Nr. 49GF-788), kuriame nurodė, kad ji yra pasirinkusi Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnio 9 dalies 1 punkte nurodytą nuosavybės teisių atkūrimo būdą, t. y. gauti lygiavertį žemės ar miško plotą, kuris įgyvendinamas už buvusios savininkės Vilniaus mieste turėtos žemės vertę (toliau – „išvadinė vertė“) suteikiant lygiavertį žemės sklypą pretendentes pasirinktoje kadastrinėje vietoje, todėl pareiškėja prašo parengti ir išsiųsti:

5 712 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Vilkaviškio r. sav., Gižų kadastrinę vietovę;

4 122 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Vilkaviškio r. sav., Sūdavos kadastrinę vietovę;

8 913 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Vilkaviškio r. sav., Šiaudiniškių kadastrinę vietovę;

854 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Vilkaviškio r. sav., Dailučių kadastrinę vietovę;

9 287 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Vilkaviškio r. sav., Gudkaimio kadastrinę vietovę;

3 000 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Vilkaviškio r. sav., Alksnėnų kadastrinę vietovę;

5 555 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Vilkaviškio raj. sav., Paežerių kadastrinę vietovę;

1 784 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Šakių raj. sav., Barzdų kadastrinę vietovę;

8 580 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Šakių raj. sav., Baltrušių kadastrinę vietovę;

1 513 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Šakių raj. sav., Patašinės kadastrinę vietovę;

68 000 eurų vertės išvadą suteikiančią teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą į Kauno raj. sav., Domeikavos kadastrinę vietovę.

Pareiškėja 2020-02-21 prašyme nurodė, kad informaciją apie kitas kadastrines vietas, kuriose prašys atkurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės ar miško plotą, nurodys vėliau“;

2.7. „**Pareiškėjos 2020-02-21 prašymas Reg. Nr. 49GF-788 iki šiol nėra įvykdytas**, jame nurodytos išvados iki šiol nėra parengtos (parengti dalies išvadų projektai) ir išsiųstos į atitinkamas kadastrines vietas, [...]“;

2.8. „Pažymėtina, kad pareiškėja 2020-02-25 po kelių dienų padavė prašymą Tarnybos Vilniaus miesto skyriui (Reg. Nr. 49GF-844), kuriame paprašė parengti ir išsiųsti išvadas į Telšių, Tauragės ir Šilalės rajonų savivaldybių kadastrines vietas ir šis pareiškėjos prašymas buvo įvykdytas 2020 m. gegužės 15 d., NŽT Vilniaus miesto skyriui parengus ir išsiųstus išvadas: Nr. 49IP-19-(14.49.61.), Nr. 49IP-20-(14.49.61.), Nr. 49IP-21-(14.49.61.), Nr. 49IP-22-(14.49.61.), Nr.49IP-23-(14.49.61.), Nr. 49IP-24-(14.49.61.), Nr. 49IP-25-(14.49.61.), Nr. 49IP-26-(14.49.61.), Nr. 49IP-27-(14.49.61.), Nr. 49IP-28-(14.49.61.), Nr. 49IP-29-(14.49.61.), Nr. 49IP-30-(14.49.61.), Nr. 49IP-31-(14.49.61.), Nr. 49IP-32-(14.49.61.), Nr. 49IP-33-(14.49.61.), Nr. 49IP-34-(14.49.61.), Nr. 49IP-35-(14.49.61.), Nr. 49IP-36-(14.49.61.), Nr. 49IP-37-(14.49.61.), Nr. 49IP-38-(14.49.61.),

Nr. 49IP-39-(14.49.61.), Nr. 49IP-40-(4.49.61.), Nr. 49IP-41-(14.49.61.), Nr. 49IP-42-(14.49.61.) ir Nr. 49IP-43-(4.49.61.)“;

2.9. „Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. gegužės 15 d. išvadų pagrindų Pareiškėja buvo įtraukta į žemės reformos žemėtvarkos projektų dalyvių sąrašus Telšių, Šilalės ir Tauragės rajonų savivaldybių kadastrinėse vietovėse. Tuo tarpu dėl Pareiškėjos keliomis dienomis anksčiau paduoto prašymo Reg. Nr. 49GF-788 NŽT Vilniaus miesto skyrius iki šiol nepriėmė jokio sprendimo“;

2.10. „Pažymėtina, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyrius praėjus beveik 4 mėnesiams nuo prašymo gavimo, 2020-06-08 raštu Nr. 49SF-853-(14.49.104) pareiškė Pareiškėjai, kad:

1) X 2015 m. vasario 20 d. prašymu neva pakeitė savo valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės ir prašė, kad už valstybės išperkama žemę nuosavybės teisės būtų atkurtos suteikiant naują žemės sklypą individualiai statybai, o už likusią neatkurtą valstybės išperkama žemę būtų atlyginta lygiaverčiu miško plotu iš laisvos valstybinės žemės fonde esančių valstybinių miškų, rezervuotų nuosavybės teisėms atkurti, kaimo vietovėje, o šiuo metu galiojantis Atkūrimo įstatymas (2015 ir 2019 metų pakeitimai) nenumato galimybės valią dėl būdo, kuriuo atkuriamos nuosavybės teisės, pakeisti į bet kurią kitą būdą, todėl už valstybės išperkama žemę galima prašyti atlyginti tik lygiaverčiu miško plotu;

2) pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. gegužės 15 d. parengtas išvadas pilietai X galės būti suteikti tik lygiaverčiai miško sklypai, nors pačiose išvadose yra aiškiai nurodyta, kad pagal jas yra atkuriamos nuosavybės teisės ne į miško, bet į žemės sklypus;

3) „šiuo metu pil. X yra likę neatkurta (jau atėmus 7,1932 ha plotą, už kurį parengtos aukščiau išvardintos išvados) 19,8068 ha žemės, 1,2506 ha miško, 6 ha vandens telkinio“ ir nurodyta, kad pareiškėja ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo, turi nurodyti rajonus ir kadastro vietas, kuriose pageidauja gauti lygiaverčius miško sklypus“;

2.11. „Pareiškėja nesutikdama su visais trimis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 rašte Nr. 49SF-853-(14.49.104) suformuotais patvarkymais padavė dėl jų skundą Nacionalinei žemės tarnybai, o tuomet pastarosios 2020-07-24 sprendimą apskundė Vilniaus apygardos administraciniam teismui (administracinė byla Nr. eI3-4523-821/2020). Vilniaus apygardos administracinio teismo nagrinėjamoje byloje ginčas kyla dėl to, ar Pareiškėjai nuosavybės teisės gali būti atkuriamos suteikiant lygiaverčius žemės ir miško sklypus (pareiškėjos pasirinkimu) ar tik miško sklypus (NŽT pozicija)“;

2.12. „Tuo pačiu **pareiškėja 2020-06-29 pateikė NŽT Vilniaus miesto skyriui pareiškimą** dėl jos anksčiau pateiktų prašymų vykdymo, **į kuri iki šiol nėra gavusi jokio atsakymo**, kaip nėra gavusi jokio atsakymo (sprendimo) dėl 2020-02-21 prašymo Reg. Nr. 49GF-788.“

3. Pareiškėjos atstovas skunde Seimo kontrolieriaus prašo:

„[...] skundo nagrinėjimo metu kompleksiskai įvertinti šios institucijos sistemingą piktnaudžiavimą jai suteiktais įgaliojimais nuosavybės teisių atkūrimo teisinių santykių srityje ir vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu: informuoti Seimą, Vyriausybę bei Žemės ūkio ministeriją apie šiurkščius įstatymų pažeidimus ir piktnaudžiavimą Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos; perduoti medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigai ar prokurorui dėl galimo piktnaudžiavimo ir korupcijos apraiškų Nacionalinėje žemės tarnyboje prie Žemės ūkio ministerijos.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Iš Pareiškėjos atstovo kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Pareiškėjos atstovas A 2020 m. vasario 21 d. prašyme „Dėl išvadų parengimo“ NŽT Vilniaus miesto skyriui (reg. Nr. 49GF-788) buvo išreiškęs prašymą parengti ir išsiųsti išvadas suteikiančias teisę atsikurti nuosavybės teises į lygiavertį žemės sklypą (pažymos 2.6 punktą);

4.2. NŽT Vilniaus miesto skyrius 2020 m. birželio 8 d. rašte Nr. 49SF-853-(14.49.104) Pareiškėjos atstovui A „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo“, be kita ko, nurodė:

„[...] Skyrius informuoja, kad pilietei X nuosavybės teisės galėtų būti atkuriamos tik suteikiant neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį / lygiaverčius **miško** sklypą/sklypus arba pinigais.

Papildomai informuojame, kad vadovaujantis Atkūrimo įstatymo bei Tvarkos nuostatomis, pilietis, pageidaujantis gauti lygiavertį žemės, miško sklypus ar vandens telkinį, turi nurodyti kadastro vietovę, kurioje pageidauja gauti sklypus. Prašome Jus, ne vėliau kaip per 30 dienų nuo šio rašto gavimo, nurodyti rajonus ir kadastro vietoves, kuriose pageidaujate gauti lygiaverčius miško sklypus. Per nurodytą terminą kadastro vietovės/vietovių nenurodžius, nuosavybės teisės bus atkuriamos pinigais. Taip pat prašome patvirtinti ar pageidaujate gauti lygiaverčius miško sklypus 2020 m. vasario 21 d. prašyme nurodytose kadastro vietovėse.

Norėtume pažymėti, kad pagal Skyriaus 2020 m. gegužės 15 d. parengtas išvadas Nr. 49IP-19-(14.49.61.), Nr. 49IP-20-(14.49.61.), Nr. 49IP-21-(14.49.61.), Nr. 49IP-22-(14.49.61.), Nr. 49IP-23-(14.49.61.), Nr. 49IP-24-(14.49.61.), Nr. 49IP-25-(14.49.61.), Nr. 49IP-26-(14.49.61.), Nr. 49IP-27-(14.49.61.), Nr. 49IP-28-(14.49.61.), Nr. 49IP-29-(14.49.61.), Nr. 49IP-30-(14.49.61.), Nr. 49IP-31-(14.49.61.), Nr. 49IP-32-(14.49.61.), Nr. 49IP-33-(14.49.61.), Nr. 49IP-34-(14.49.61.), Nr. 49IP-35-(14.49.61.), Nr. 49IP-36-(14.49.61.), Nr. 49IP-37-(14.49.61.), Nr. 49IP-38-(14.49.61.), Nr. 49IP-39-(14.49.61.), Nr. 49IP-40-(14.49.61.), Nr. 49IP-41-(14.49.61.), Nr. 49IP-42-(14.49.61.) ir Nr. 49IP-43-(14.49.61.) pil. X galės būti suteikti tik lygiaverčiai miško sklypai. [...]“

Pastebėtina, kad NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. rašte Nr. 49SF-853-(14.49.104) nenurodyta į kokį Pareiškėjos kreipimąsi atsakant buvo parengtas šis NŽT Vilniaus miesto skyriaus sprendimas;

4.3. Pareiškėja 2020 m. birželio 29 d. NŽT Vilniaus miesto skyriui pateikė pareiškimą „Dėl anksčiau pateiktų prašymų vykdymo“ (reg. Nr. 49GF-2304), kuriame išreiškė nesutikimą su NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. rašte Nr. 49SF-853-(14.49.104) priimtais sprendimais. Be kita ko, Pareiškėja minėtame kreipimesi akcentavo, jog:

„[...] **Pareiškėja neatsisako savo 2019-05-27 prašyme Reg. Nr. 49GF-2422, 2020-02-21 prašyme Reg. Nr. 49GF-788** ir 2020-02-25 prašyme Reg. Nr. 49GF-844 **išreikštos valios** dėl nuosavybės teisių atkūrimo į lygiaverčius žemės sklypus (į prašymuose nurodytas kadastrines vietoves) ir sieks šių prašymų įgyvendinimo teismo tvarka. [...]“;

4.4. Pareiškėjos atstovas 2020 m. liepos 3 d. savo skunde „Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 rašto Nr. 49SF-853-(14.49.104)“, adresuotame NŽT, prašė: „[...] panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 raštą Nr. 49SF-853-(14.49.104) ir įpareigoti žemėtvarkos skyrių toliau vykdyti nuosavybės teisių atkūrimo procesą pagal Pareiškėjos 2019-05-27 prašyme Reg. Nr. 49GF-2422, **2020-02-21 prašyme Reg. Nr. 49GF-788**, 2020-02-25 prašyme Reg. Nr. 49GF-844, 2020-06-29 prašymuose Nr. 49GF-2302 ir Nr. 49GF-2303 išreikštą valią“;

4.5. NŽT 2020 m. rugpjūčio 24 d. rašte Nr. 1SS-1601-(5.59E.) Pareiškėjos atstovui nurodė: „Iš Vilniaus miesto skyriaus pateiktų dokumentų nustatyta, X 2020-07-28 kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą prašydama panaikinti Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 raštą Nr. 49SF-853-(14.49.104) „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo“, kuriame X įgaliotas atstovas A informuotas, kad X nuosavybės teisės galėtų būti atkuriamos tik suteikiant neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį / lygiaverčius miško sklypą / sklypus arba atlyginant pinigais; Nacionalinės žemės tarnybos 2020-07-24 raštą Nr. 1SS-1366-(5.59 E.); taip pat prašydama įpareigoti Nacionalinę žemės tarnybą toliau vykdyti nuosavybės teisių atkūrimo procesą pagal X 2019-05-27 prašyme Reg. Nr. 49GF-2422,

2020-02-21 prašyme Reg. Nr. 49GF-788, 2020-02-25 prašyme Reg. Nr. 49GF-844, 2020-06-29 prašymuose Nr. 49GF-2302 ir Nr. 49GF-2303 išreikštą valią.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2020 m. liepos 30 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020 nutarė priimti X skundą.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 27 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad jeigu paaiškėja, kad, pradėjus administracinę procedūrą, skundą tuo pačiu klausimu pradėjo nagrinėti ir teismas, administracinė procedūra nutraukiama ir per 5 darbo dienas nuo tokio paaiškėjimo dienos apie tai raštu informuojamas skundą pateikęs asmuo. [...]

Remdamiesi šiomis įstatymų nuostatomis ir atsižvelgdami į tai, kad Jūsų 2020-08-07 ir 2020-08-17 skunduose keliami klausimai yra susiję su Vilniaus apygardos administraciniame teisme administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020 nagrinėjamais klausimais, t. y. dėl X valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo ar atlyginimo už valstybės išperkamą turtą būdo traktavimo, bei įpareigojimo Nacionalinei žemės tarnybai toliau vykdyti nuosavybės teisių atkūrimo procesą pagal X 2019-05-27 prašyme Reg. Nr. 49GF-2422, **2020-02-21 prašyme Reg. Nr. 49GF-788**, 2020-02-25 prašyme Reg. Nr. 49GF-844, 2020-06-29 prašymuose Nr. 49GF-2302 ir Nr. 49GF-2303 išreikštą valią, Jūsų 2020-08-07 ir 2020-08-17 skundų nagrinėjimą nutraukiame.

Taip pat informuojame, kad **nuosavybės teisių atkūrimo procesas X į buvusios žemės savininkės Z Vilniaus miesto <...> dvare valdytos 106,67 ha žemės plotą, atlyginant už valstybės išperkamą žemę perduodant neatlygintinai nuosavybėn miško sklypą / sklypus laikinai stabdomas iki kol baigsis teisiniai procesai.** [...]"

5. Dėl Pareiškėjos atstovo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į NŽT, prašydamas pateikti skundžiamos institucijos paaiškinimus.

Paklausime Seimo kontrolierius NŽT, be kita ko, prašė: informuoti, ar NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. raštas Nr. 49SF-853-(14.49.104) buvo rengtas bei pateiktas Pareiškėjos atstovui kaip atsakymas į Pareiškėjos atstovo 2020 m. vasario 21 d. prašymą ar susijęs su NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. gegužės 15 d. parengtų išvadų paaiškinimu; jei NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. raštas Nr. 49SF-853-(14.49.104) buvo rengtas bei pateiktas Pareiškėjos atstovui ne kaip atsakymas į Pareiškėjos atstovo 2020 m. vasario 21 d. prašymą reg. 49GF-788, informuoti, ar buvo parengtas NŽT Vilniaus miesto skyriaus atsakymas į minėtąjį Pareiškėjos atstovo prašymą; patvirtinti arba paneigti Pareiškėjos atstovo skunde Seimo kontrolieriui nurodytas aplinkybes dėl kai kurių išvadų pagal Pareiškėjos atstovo 2020 m. vasario 21 d. prašymą parengimo ir išsiuntimo į atitinkamas kadastrines vietas; paaiškinti, dėl kokių priežasčių pagal Pareiškėjos 2020 m. vasario 25 d. registruotą Nr. 49GF-844 prašymą NŽT Vilniaus miesto skyrius 2020 m. gegužės 15 d. parengė išvadas, o pagal Pareiškėjos 2020 m. vasario 21 d. prašymą reg. 49GF-788 atitinkamos išvados nebebuvo baigtos rengti ir neperduotos atitinkamam NŽT skyriui; nurodyti, ar buvo atsakyta į Pareiškėjos 2020 m. birželio 29 d. kreipimąsi (reg. Nr. 49GF-2304); jei ne – nurodyti to priežastis ir (ar) teisinius pagrindus; informuoti, ar dėl Pareiškėjos 2020 m. birželio 29 d. kreipimosi (reg. Nr. 49GF-2304) šiuo metu vyksta ginčas teisme; nurodant teisinius pagrindus, paaiškinti, ar Pareiškėjos 2020 m. birželio 29 d. kreipimasis (reg. Nr. 49GF-2304) NŽT Vilniaus miesto skyriuje buvo nagrinėjamas (jei buvo nagrinėjamas) kaip prašymas ar kaip skundas; laikant Pareiškėjos atstovo teiginį dėl negauto atsakymo (nepriimto sprendimo) į NŽT Vilniaus miesto skyriui 2020 m. vasario 21 d. pateiktą prašymą (reg. 49GF-788) teisingu, paaiškinti, ar šiuo metu minėtojo prašymo nagrinėjimas yra sustabdytas arba nutrauktas; jei Pareiškėjos atstovo 2020 m. vasario 21 d. pateikto prašymo (reg. 49GF-788) nagrinėjimas NŽT Vilniaus miesto skyriuje nėra nei sustabdytas, nei nutrauktas, paaiškinti, kokių teisės aktų pagrindu remiantis minėtasis Pareiškėjos atstovo prašymas šiuo metu negali būti baigtas nagrinėti ir į jį pateiktas NŽT Vilniaus miesto skyriaus sprendimas; nurodyti, ar, NŽT nuomone, Pareiškėjai atsisakius administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020 nurodyto reikalavimo dėl įpareigojimo NŽT toliau vykdyti nuosavybės teisių atkūrimo

procesą pagal Pareiškėjos 2020-02-21 prašymą Reg. Nr. 49GF-788, būtų galimas šio prašymo išnagrinėjimas NŽT Vilniaus miesto skyriuje.

6. Teikdama atsakymą į Seimo kontrolieriaus paklausimą, NŽT, be kita ko, nurodė:

6.1. „[...] pagal Nacionalinės žemės tarnybos Vilniaus miesto skyriaus (toliau — Vilniaus miesto skyrius) 2020-11-20 raštu Nr. TR-8181-(5.34 E.) „Dėl informacijos ir dokumentų pateikimo“ (toliau - raštas Nr. TR-8181-(5.34 E.)) pateiktą informaciją Vilniaus miesto skyrius 2020-06-08 raštu Nr. 49SF-853-(14.49.104.) „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo“ atsakė į X interesams atstovaujancio A 2020-02-21 prašymą, kartu paaiškindamas ir dėl Vilniaus miesto skyriaus vedėjo 2020 m. gegužės 15 d. patvirtintų išvadų Nr. 49IP-19-(14.49.61), Nr. 49IP-20-(14.49.61.), Nr. 49IP-21-(14.49.61.), Nr. 49IP-22-(14.49.61), Nr. 49IP-23-(14.49.61), Nr. 49IP-24-(14.49.61.), Nr. 49IP-25-(14.49.61), Nr. 49IP-26-(14.49.61), Nr. 49IP-27-(14.49.61), Nr. 49IP-28-(14.49.61.), Nr. 49IP-29-(14.49.61), Nr. 49IP-30-(14.49.61), Nr. 49IP-31-(14.49.61), Nr. 49IP-32-(14.49.61.), Nr. 49IP-33-(14.49.61), Nr. 49IP-34-(14.49.61), Nr. 49IP-35-(14.49.61.), Nr. 49IP-36-(14.49.61), Nr. 49IP-37-(14.49.61.), Nr. 49IP-38-(14.49.61.), Nr. 49IP-39-(14.49.61) Nr. 49IP-40-(14.49.61.), Nr. 49IP-41-(14.49.61.), Nr. 49IP-42-(14.49.61.) ir Nr. 49IP-43-(14.49.61) „Dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn“.

6.2. „[...] X interesams atstovaujantis A 2020-02-21 Vilniaus miesto skyriui pateikė prašymą „Dėl išvadų parengimo“ dėl išvadų dėl žemės, miško ir vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn parengimo ir jų persiuntimo į jo pasirinktas kadastro vietas. Vilniaus miesto skyrius išvadų dėl žemės, miško ir vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn pagal X interesams atstovaujancio A 2020-02-21 prašymą nėra patvirtinęs.“

6.3. „[...] X interesams atstovaujantis A žodžiu (telefoninio pokalbio metu su vyr. specialiste) Vilniaus miesto skyriaus paprašė vykdyti paskesnę, t. y. jo 2020-02-25 Vilniaus miesto skyriui pateiktą prašymą (reg. Nr. 49GF-844). Vilniaus miesto skyrius, atsižvelgdamas į X interesams atstovaujancio A žodžiu išreikštą prašymą ir norėdamas užtikrinti gerojo viešojo administravimo principą, parengė išvadas dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn pagal paskesnę 2020-02-25 X interesams atstovaujancio A Vilniaus miesto skyriui pateiktą prašymą.

Vilniaus miesto skyrius rašte Nr. TR-8181-(5.34 E.) nurodė, kad pagal X interesams atstovaujancio A 2020-02-21 prašymą buvo pradėti rengti išvadų dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn projektai, tačiau kilus ginčams dėl valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo, A telefonu informavo (telefoninio pokalbio metu su vyr. specialiste), jog nežino, ar kadastro vietovėse, kurios nurodytos 2020-02-21 prašyme, galima gauti miško, ir išreikšdamas nepasitenkinimą dėl susidariusios situacijos paprašė laikinai dokumentų nerengti (nes nori gauti lygiaverčius žemės, o ne miško žemės sklypus). Atsižvelgdamas į tai, Vilniaus miesto skyrius 2020-06-08 raštu Nr. 49SF-853-(14.49.104.) „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo“ X interesams atstovaujancio A paprašė patvirtinti, ar pastarasis lygiaverčius miško sklypus pageidautų gauti tose kadastro vietovėse, kurios nurodytos jo 2020-02-21 Vilniaus miesto skyriui pateiktame prašyme.“

6.4. „[...] X 2020-06-29 prašyme / kreipimesi (reg. Nr. 49GF-2304) Vilniaus miesto skyrių informavo „[...] apie savo valią dėl anksčiau pateiktų prašymų vykdymų tvarkos [...]“. Be kita ko, minėtame prašyme / kreipimesi X nurodė kadastro vietas, kuriose pageidautų gauti lygiaverčius miško sklypus tuo atveju, jeigu į likusią (neatkurta) buvusios žemės savininkės Z valdytos žemės dalį nuosavybės teisės jai galėtų būti atkuriamos perduodant neatlygintinai nuosavybėn tik lygiaverčius miško plotus.

Atkreiptinas dėmesys, kad X 2020-06-29 prašyme / kreipimesi (reg. Nr. 49GF-2304) yra pažymėjusi, kad „[...] dar kartą pažymiu, kad šis prašymas (bei jame nurodytos kadastro vietovės) bus aktualus tik tuo atveju, jeigu centrinė Nacionalinė žemės tarnyba arba teismas nepanaikins Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 rašte Nr.49SF-853-(14.49.104.) pateiktos pozicijos dėl Pareiškėjos

galimybės atsikurti nuosavybės teises ekvivalentine natūra tik į lygiaverčius miško sklypus [...].“

Kadangi teisme nagrinėjamos bylos (administracinė byla Nr. eI3-4523-821/2020) dalykas yra ir ginčas dėl X valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo vertinimo, o X 2020-06-29 prašyme / kreipimesi (reg. Nr. 49GF-2304) nurodo kadastro vietoves, kuriose pageidautų gauti lygiaverčius miško sklypus tuo atveju, jeigu į likusią (neatkurta) buvusios žemės savininkės Z valdytos žemės dalį nuosavybės teisės jai galėtų būti atkuriamos perduodant neatlygintinai nuosavybėn tik lygiaverčius miško plotus, kartu pažymėdama, kad minėtas jos prašymas bus aktualus tik tuo atveju, jeigu nebus panaikinta Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 rašte Nr. 49SF-853-(14.49.104.) „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo“ išdėstyta pozicija dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo, Vilniaus miesto skyrius pagal X 2020-06-29 prašymą / kreipimąsi (reg. Nr. 49GF-2304) išvadų dėl žemės, miško, vandens telkinio perdavimo neatlygintinai nuosavybėn nėra parengęs.“

6.5. „[...] dėl X 2020-06-29 prašymo / kreipimosi (reg. Nr. 49GF-2304) šiuo metu teisminiai ginčai nevyksta.“

6.6. „X Vilniaus apygardos administraciniam teismui 2020-07-28 pateikė skundą administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020, kuriuo prašo „panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 raštą Nr. 49SF-853-(14.49.104); 2) panaikinti ikiteismine ginčo nagrinėjimo tvarka priimtą Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2020-07-24 sprendimą Nr. 1SS-1366-(5.59 E.); 3) įpareigoti Nacionalinę žemės tarnybą prie Žemės ūkio ministerijos toliau vykdyti nuosavybės teisių atkūrimo procesą pagal Pareiškėjos 2019-05-27 prašyme Reg. Nr. 49GF-2422, 2020-02-21 prašyme Reg. Nr.49GF-788, 2020-02-25 prašyme Reg. Nr. 49GF-844, 2020-06-29 prašymuose Nr. 49GF-2302 ir Nr. 49GF-2303 išreikštą valią.“

Informuojame, kad X 2020-09-08, t. y. tą pačią dieną kaip ir Nacionalinė žemės tarnyba parengė ginčijamą 2020-09-08 raštą Nr. 1SS-1694-(5.59 E.) „Dėl skundo nagrinėjimo“, į administracinę bylą Nr. eI3-4523-821/2020 pateikė pareiškimą dėl skundo reikalavimų tikslinimo, ir teismo prašo: „[...] 1) panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. raštą Nr. 49SF-853-(14.49.104.); 2) panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2020 m. liepos 24 d. sprendimą Nr. 158-1366(5.59 E)59E [pastaba: turėtų būti 1SS-1366-(5.59 E.)]; 3) **įpareigoti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyrių parengti ir išsiųsti išvadas pagal X 2020 m. vasario 21 d. prašymą Reg. Nr. 49GF-788 [...].“** Vilniaus apygardos administracinis teismas 2020 m. lapkričio 27 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020 nutarė priimti pareiškimą dėl skundo reikalavimų tikslinimo.“

6.7. „X siekia, kad vietoj galimybės rinktis lygiavertį miško sklypą būtų leista rinktis lygiavertį žemės sklypą. Taigi nagrinėjamos bylos dalykas, be kita ko, yra ginčas dėl X valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo vertinimo. **Nors pats X 2020-06-29 prašymas / kreipimasis (reg. Nr. 49GF-2304) ir nėra teismo proceso objektas, tačiau tiesiogiai susijęs su juo, t. y. kaip ir pati X nurodo prašyme / kreipimesi - jis bus aktualus tik tuo atveju, jeigu nebus panaikinta Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 rašte Nr. 49SF-853-(14.49.104.) „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo“ išdėstyta pozicija dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo.“**

6.8. „Tuo atveju, jeigu teismas priimtų sprendimą, jog X nuosavybės teisės gali būti atkuriamos perduodant neatlygintinai nuosavybėn lygiaverčius žemės (ne miško) sklypus, Vilniaus miesto skyrius, atsižvelgdamas į X 2020-06-29 prašyme / kreipimesi (reg. Nr. 49GF-2304) pateiktą informaciją, pakartotinai išnagrinėtų X interesams atstovaujancio A Nacionalinei žemės tarnybai pateiktą 2020-02-21 prašymą.“

„Nacionalinė žemės tarnyba laikinai, iki kol baigsis teisminiai procesai, yra sustabdžiusi nuosavybės teisių X atkūrimo procesą. Nuosavybės teisių atkūrimas bus tęsiamas, kai teismas priims sprendimą administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020.“

6.9. „[...] papildomai informuojame, kad X 2020-09-23 Vilniaus miesto skyriui ir 2020-10-01 Nacionalinei žemės tarnybai buvo pateikusi raštą „Dėl taikos sutarties sudarymo administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020“, kuriuo pateiktas taikos sutarties projektas.“

7. Tyrimo pagal Pareiškėjos atstovo skundą metu NŽT papildomai informavo Seimo kontrolierių, nurodydama, jog:

7.1. „[...] taikos sutartis tarp X ir Nacionalinės žemės tarnybos pagal X 2020-09-23 Vilniaus miesto skyriui ir 2020-10-01 Nacionalinei žemės tarnybai kartu su prašymu „Dėl taikos sutarties sudarymo administracinėje byloje Nr. eI3-4523-821/2020“ pateiktą taikos sutarties projektą nebuvo sudaryta. Apie tai X informuota Vilniaus miesto skyriaus 2020-12-29 raštu Nr. 49SFN-4594-(14.49.104.) „Dėl informacijos pateikimo“.

7.2. „[...] Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. kovo 24 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. eI3-784-821/2021 X skundą (skundu buvo prašoma panaikinti Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 raštą Nr. 49SF-853-(14.49.104), panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos 2020-07-24 sprendimą Nr. 1SS-1366-(5.59 E.) ir įpareigoti Vilniaus miesto skyrių parengti ir išsiųsti išvadas pagal X 2020-02-21 prašymą (Reg. Nr. 49GF-788)) atmetė.“

7.3. „[...] 2021-03-31 Nacionalinėje žemės tarnyboje ir Vilniaus miesto skyriuje gautas X interesams atstovaujančio asmens A 2021-03-30 prašymas „Dėl taikos sutarties sudarymo Vilniaus apygardos administracinio teismo administracinėse bylose Nr. eI3-784-821/2021 ir Nr. eI3-2735-1063/2021“ ir prie šio prašymo pridėtas taikos sutarties projektas. Šiuo metu minėtas X prašymas nagrinėjamas Nacionalinėje žemės tarnyboje.“

8. Iš NŽT Seimo kontrolieriui kartu su papildomais paaiškinimais pateiktų dokumentų, be kita ko, nustatyta:

8.1. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. kovo 24 d. sprendime, priimtame administracinėje byloje Nr. eI3-784-821/2021 pagal Pareiškėjos skundą ir jo patikslinimą atsakovams NŽT ir NŽT Vilniaus miesto skyriui dėl NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020-06-08 rašto Nr. 49SF-853-(14.49.104), NŽT 2020 m. liepos 24 d. sprendimo Nr. 1SS-1366(5.59E)59E panaikinimo ir NŽT Vilniaus miesto skyriaus įpareigojimo parengti ir išsiųsti išvadas pagal Pareiškėjos 2020 m. vasario 21 d. prašymą (Reg. Nr.49GF-788), be kita ko, buvo konstatuota:

„[...] Ginčas byloje kilo dėl NŽT Vilniaus miesto skyriaus ir NŽT sprendimų, kuriais nuspręsta dėl pareiškėjos 2015-02-27 prašymu išreikštos pareiškėjos valios dėl nuosavybės teisių atkūrimo būdo vertinimo. Taip pat pareiškėja prašo įpareigoti atsakovą NŽT Vilniaus miesto skyrių parengti ir išsiųsti išvadas pagal pareiškėjos 2020-02-21 prašymą (Reg. Nr. 49GF-788).

[...] atsakovui gavus 2020-02-21 pareiškėjos prašymą suteikti lygiavertį žemės sklypą, NŽT Vilniaus miesto skyrius ginčijam 2020-06-08 raštu Nr. 49SF-853-(14.49.104.) pagrįstai informavo pareiškėją, kad pagal paskutiniame prašyme išreikštą valią, jai, pagal Vilniaus miesto skyriaus parengtas išvadas, gali būti suteiktas tik lygiavertis miško sklypas, bei paprašė patikslinti ar lygiaverčių miško plotų pageidauja savo 2020-02-21 prašyme nurodytose kadastro vietovėse. [...]

Teisėjų kolegija, įvertinusi byloje surinktus įrodymus, sprendžia, kad ginčijami NŽT Vilniaus miesto skyriaus ir NŽT administraciniai aktai yra pagrįsti nustatytais faktais ir teisės aktų normomis.

[...] teisėjų kolegija daro išvadą, kad pareiškėjos ginčijami raštas ir sprendimas priimti tinkamai įvertinus faktines aplinkybes bei taikytinas teisės aktų nuostatas, todėl naikinti nurodytus sprendimus nėra pagrindo. Kadangi pagrindinis pareiškėjos reikalavimas dėl sprendimų panaikinimo atmetinas, netenkintinas ir išvestinis skundo reikalavimas dėl atsakovo įpareigojimo atlikti veiksmus.“

8.2. kartu su Pareiškėjos atstovo A 2021 m. kovo 30 d. NŽT pateikto (reg. 2021 m. kovo 31 d. Nr. 1GP-1838) kreipimusi „Dėl taikos sutarties sudarymo Vilniaus apygardos administracinio

teismo administracinėse bylose Nr. eI3-784-821/2021 ir Nr. eI3-2735-1063/2021“ pateiktame taikos sutarties projekte, be kita ko, nurodyta:

„[...] Šalys atsižvelgdamos į aukščiau nurodytas aplinkybes ir siekdamos išspręsti tarp šalių kilusius teisinius ginčus ir užbaigti Vilniaus apygardos administracinio teismo administracines bylas Nr. eI3-784-821/2021 ir Nr. eI-3-2735-1063/2021 bei nuosavybės teisių atkūrimo procesą, vadovaudamosi Civilinio kodekso 6.983 straipsnio 1 dalimi ir Administracinių bylų teisenos 51 straipsniu sudarė taikos sutartį:

1. Pareiškėja ir atsakovas pasirašydamos šią taikos sutartį pripažįsta, kad Pareiškėja laiku ir tinkamai išreiškė valią dėl nuosavybės teisių atkūrimo ir pareiškėjai turi būti atkuriamos nuosavybės teisės į 2020-06-29 pareiškimuose Nr. 49GF-2304 ir Nr. 49GF-2302 nurodytose kadastrinėse vietovėse esančius lygiaverčius miško sklypus.

2. X atsisako savo 2019-05-23 prašymo dėl nuosavybės teisių atkūrimo ekvivalentine natūra į žemę Kauno rajono Domeikavos kadastrinėje vietovėje, kurio vertė 8 000 Eur, taip pat 2020-02-21 prašyme Reg. Nr. 49GF-788 ir 2020-02-25 prašyme Reg. Nr. 49GF-844 išreikštos valios.

[...]

4. Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos įsipareigoja, kad nuosavybės teisės X bus atkuriamos pagal 2020-06-29 pareiškimuose Nr. 49GF-2304 ir Nr. 49GF-2302 išreikštą valią, suteikiant pareiškėjai lygiaverčius miško sklypus prašymuose nurodytose kadastrinėse vietovėse.

5. Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos įsipareigoja ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šios taikos sutarties pasirašymo dienos parengti ir išsiųsti į NŽT teritorinius žemėtvarkos skyrius išvadas į 2020-06-29 pareiškimuose Nr. 49GF-2304 ir Nr. 49GF-2302 nurodytas kadastrines vietoves.

6. Šalys patvirtina, kad joms pasirašius bei teismui patvirtinus šią Taikos sutartį, Šalys neturės ir nereikš viena kitai jokių pretenzijų, susijusių su Vilniaus apygardos administracinio teismo administracinėse bylose Nr. eI3-784-821/2021 ir Nr. eI-3-2735-1063/2021 pareikštais reikalavimais. [...]“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

9. Lietuvos Respublikos įstatymai

9.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

„2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.

[...]

4. Piktnaudžiavimas – tokie pareigūno veiksmai ar neveikimas, kai jam suteikti įgaliojimai naudojami ne pagal įstatymus bei kitus teisės aktus arba savanaudiškais tikslais ar dėl kitokių asmeninių paskatų (naudojimosi tarnybine padėtimi, keršto, pavydo, karjerizmo, neteisėtų paslaugų teikimo ir t. t.), taip pat tokie pareigūno veiksmai, kai viršijami suteikti įgaliojimai ar savavaliaujama.

[...]

17 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu:

[...]

4) skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas arba yra nagrinėjamas teisme;

[...]

6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje.

[...]

4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas.“

9.2. Administracinių bylų teisenos įstatymo:

„51 straipsnis. *Teisė sudaryti taikos sutartį*

1. Bet kurioje proceso stadijoje ginčo šalys gali baigti bylą taikos sutartimi, jeigu ją sudaryti galima atsižvelgiant į ginčo pobūdį. Taikos sutartis turi neprieštarauti imperatyvioms įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatoms, viešajam interesui, nepažeisti trečiųjų suinteresuotų asmenų teisių ar teisėtų interesų.

[...]

5. Jeigu ginčo šalys taikos sutartį sudaro ir pateikia ją teismui tvirtinti po sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinę bylą apygardos administraciniame teisme, priėmimo, bet nepasibaigus jo apskundimo apeliacine tvarka terminui, apygardos administracinis teismas, nutartimi patvirtinęs taikos sutartį, panaikina priimtą sprendimą ir bylą nutraukia. Kol sprendžiamas taikos sutarties tvirtinimo klausimas, apeliacinio skundo padavimo termino eiga sustabdoma. [...]"

10. Teismų praktika:

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. spalio 15 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-261-611/2020, nurodyta:

„[...] Savo esme taikos sutartis yra civilinė sutartis, kuria šalys laisvo apsisprendimo būdu (CK 6.156 straipsnis) išsprendžia ginčą, sutarties sąlygose pačios nusistatydamos savo teises ir pareigas, tačiau tik teismo patvirtinta šalių sudaryta taikos sutartis joms turi galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir yra priverstinai vykdytinas dokumentas (CK 6.985 straipsnio 1 dalis).

[...] Kadangi esminis šios sutarties bruožas yra tarpusavio kompromiso suradimas abipusių nuolaidų būdu, tai taikos sutarties sąlygos neturi faktų konstatuojamosios, taigi ir tų faktų prejudicinės reikšmės, tačiau šalims ji svarbi jų subjektinėms teisėms ir pareigoms nustatyti, t. y. ši sutartis turi šalių teises ir pareigas nustatančią reikšmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-522/2012).“

Tyrimo išvados

11. Remiantis Pareiškėjos atstovo skunde Seimo kontrolieriui nurodytomis aplinkybėmis (pažymos 2.1 – 2.12 punktai) bei Pareiškėjo atstovo suformuluotu prašymu Seimo kontrolieriui (pažymos 3 punktas), seka išvada, kad Pareiškėjos atstovo pagrindiniu siekiu kreipiantis į Seimo kontrolierių buvo galimų NŽT ir NŽT Vilniaus miesto skyriaus tarnautojų neveikimo faktų konstatavimas, nurodant, Pareiškėjo atstovo įsitikinimu, buvusius Pareiškėjos teisių pažeidimus jai negaunant atsakymų (nesiimant su tuo susijusių veiksmų) į skundžiamai institucijai pateiktus prašymus (pažymos 2.7 ir 2.12 punktai).

Vertindamas tyrimo metu surinktus duomenis, Seimo kontrolierius pirmiausia pažymi tai, kad Pareiškėjos atstovo skundo pateikimo Seimo kontrolieriui metu esminėmis aplinkybėmis buvo laikytina tai, jog NŽT galimai be teisinio pagrindo nepateikia Pareiškėjai atsakymų į jos NŽT Vilniaus miesto skyriui teiktą 2020 m. vasario 21 d. prašymą (pažymos 4.1 punktas) bei 2020 m. birželio 29 d. pareiškimą (pažymos 4.3 punktas), nes, Pareiškėjos atstovo įsitikinimu, NŽT nepagrįstai vilkino sprendimą dėl Pareiškėjos 2020 m. vasario 21 d. prašyme (reg. Nr. 49GF-788) nurodytų išvadų parengimo bei jų į atitinkamas kadastrines vietas išsiuntimo, o dėl Pareiškėjos 2020 m. birželio 29 d. pareiškimo (reg. Nr. 49GF-2304) tikslingai nepateikė jokio atsakymo. Šių faktinių aplinkybių

patvirtinimo atveju Pareiškėjos atstovo skunde Seimo kontrolieriui suformuluotas prašymas galėjo būti analizuojamas ne tik per konkrečių Pareiškėjos teisių pažeidimo prizmę, tačiau, kaip ir siekė Pareiškėjos atstovas, vertinamas galimo NŽT sisteminio piktnaudžiavimo jai suteiktais įgaliojimais nuosavybės teisių atkūrimo procese aspektu.

Tačiau iš tyrimo metu gautų skundžiamos institucijos paaiškinimų ir kitos surinktos medžiagos nustatyta, jog Pareiškėja kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinę teisumą, kuriame buvo priimta nagrinėti administracinė byla Nr. eI3-4523-821/2020 [*pastaba*: šiuo metu bylos Nr. eI3-784-821/2021] pagal X skundą NŽT ir NŽT Vilniaus miesto skyriui, kurioje, 2020 m. rugsėjo 8 d. Pareiškėjai pateikus skundo patikslinimą, buvo nagrinėjami Pareiškėjos reikalavimai: 1) panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. raštą Nr. 49SF-853-(14.49.104.); 2) panaikinti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos 2020 m. liepos 24 d. sprendimą Nr. 1SS-1366(5.59 E)59E, **3) įpareigoti Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus miesto skyrių parengti ir išsiųsti išvadas pagal X 2020 m. vasario 21 d. prašymą Reg. Nr. 49GF-788 [...]**“ (pažymos 6.6 punktas). Tyrimo metu išanalizavus Vilniaus apygardos administracinio teismo, į kurį Seimo kontrolierius kreipėsi nagrinėdamas Pareiškėjos atstovo skundą, ir NŽT pateiktą informaciją, konstatuotina, kad NŽT ir NŽT Vilniaus miesto skyriaus veiksmai (neveikimas) Pareiškėjos 2020 m. vasario 21 d. prašymo (reg. Nr. 49GF-788) nevykdymo aspektu buvo įvertinti teismo proceso metu, Vilniaus apygardos administraciniam teismui padarius išvadą, jog NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. raštas Nr. 49SF-853-(14.49.104) ir NŽT 2020-07-24 sprendimas Nr. 1SS-1366(5.59E)59E priimti tinkamai įvertinus faktines aplinkybes bei taikytinas teisės aktų nuostatas, o išvestinis reikalavimas dėl NŽT Vilniaus miesto skyriaus įpareigojimo parengti ir išsiųsti išvadas pagal Pareiškėjos 2020 m. vasario 21 d. prašymą (reg. Nr. 49GF-788) taip pat atmestinas (pažymos 8.1 punktas).

Svarbu pažymėti, kad Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. kovo 24 d. priimtas sprendimas administracinėje byloje Nr. eI3-784-821/2021 dar nėra įsiteisėjęs ir jame padarytos teismo išvados dar nėra galutinės ir nekvestionuotinos, tačiau Pareiškėjos atstovo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos aplinkybės dėl galimo NŽT tarnautojų veiksmų (neveikimo) vykdant Pareiškėjos 2020 m. vasario 21 d. prašymą (reg. Nr. 49GF-788), remiantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindu, kaip nagrinėjamos teisme biurokratizmo ir piktnaudžiavimo aspektu nevertintinos (pažymos 9.1 punktas).

12. Pasisakydamas dėl 2020 m. birželio 29 d. pareiškimo (reg. Nr. 49GF-2304) (ne)nagrinėjimo NŽT aplinkybių, Seimo kontrolierius pirmiausia pabrėžia tai, kad, dėl šio Pareiškėjos pareiškimo NŽT teismo ginčo nebuvo inicijuota (pažymos 6.5 punktas). Nepaisant to, Pareiškėjos 2020 m. birželio 29 d. pareiškimas (reg. Nr. 49GF-2304) yra neatsiejamas nuo NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. rašto Nr. 49SF-853-(14.49.104) ir jame skundžiamos institucijos Pareiškėjai nurodytos pozicijos dėl galimybių jai atkurti nuosavybės teises tik suteikiant neatlygintinai nuosavybėn lygiavertį / lygiavertčius miško sklypą / sklypus arba pinigais (pažymos 2.10 punktas). Kadangi su šiuo sprendimu ir kitais minėtame skundžiamos institucijos rašte nurodytais teiginiais Pareiškėja nesutiko bei juos ginčijo teisme, sutiktina su NŽT paaiškinimuose Seimo kontrolieriui nurodyta išvada, jog Pareiškėjos 2020 m. birželio 29 d. pareiškimas (reg. Nr. 49GF-2304) tiesiogiai susijęs su Pareiškėjos teismo proceso metu administracinėje byloje Nr. eI3-784-821/2021 ginčytu NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. raštu Nr. 49SF-853-(14.49.104) (pažymos 6.4 ir 6.7 punktai). Įvertinus tai, seka išvada, jog Vilniaus apygardos administraciniam teismui 2021 m. kovo 24 d. sprendime, priimtame administracinėje byloje Nr. eI3-784-821/2021, konstatavus NŽT Vilniaus miesto skyriaus 2020 m. birželio 8 d. rašto Nr. 49SF-853-(14.49.104) teisėtumą ir pagrįstumą, remiantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindu (pažymos 9.1 punktas), Seimo kontrolieriaus vertinimas dėl NŽT Vilniaus miesto skyriaus turėtos / neturėtos pareigos spręsti klausimą dėl Pareiškėjos 2020 m. birželio 29 d. pareiškime (reg. Nr. 49GF-2304) nurodytų prašymų atkurti nuosavybės teises tik į lygiavertčius miško sklypus nebus teikiamas.

13. Taip pat svarbu pažymėti, kad tyrimo metu gautos informacijos pagrindu buvo nustatyta, jog, kaip tokią teisę numato Administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatos (pažymos 9.2 punktas), tiek dar Vilniaus apygardos administraciniame teisme vykstant administracinės bylos Nr. eI3-784-821/2021 nagrinėjimui (pažymos 6.9 punktas), tiek minėtoje administracinėje byloje teismui jau priėmus sprendimą (pažymos 7.3 ir 8.2 punktai), Pareiškėjos atstovas A teikė NŽT ir NŽT Vilniaus miesto skyriui siūlymą dėl taikos sutarties sudarymo. Iš Pareiškėjos atstovo NŽT ir NŽT Vilniaus miesto skyriui 2021 m. kovo 31 d. pateikto taikos sutarties projekto matyti, kad Pareiškėjos atstovas, be kitų ginčo šalims svarbių konstatuojamųjų dalykų, siūlo numatyti, jog Pareiškėja atsisako savo 2020 m. vasario 21 d. prašyme Reg. Nr. 49GF-788 išreikštos valios, o NŽT įsipareigoja, kad nuosavybės teisės Pareiškėjai bus atkuriamos pagal 2020 m. birželio 29 d. pareiškimuose Nr. 49GF-2304 ir Nr. 49GF-2302 išreikštą valią, suteikiant Pareiškėjai lygiaverčius miško sklypus prašymuose nurodytose kadastrinėse vietovėse (pažymos 8.2 punktas). Tai reiškia, kad Pareiškėjos atstovo iniciatyva siūloma taikiai išspręsti ir tuos klausimus, kurie buvo susiję su šio tyrimo pagrindu.

Atsižvelgdamas į tai, Seimo kontrolierius akcentuoja, kad, remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo jurisprudencija (pažymos 10 punktas), taikos sutarties tarp ginčo šalių sudarymui yra būtinas tarpusavio kompromiso suradimas abipusių nuolaidų būdu, kai abi šalys sutarties sąlygose pačios nusistato savo teises ir pareigas. Tuo remdamasis Seimo kontrolierius konstatuoja, jog Pareiškėja bei NŽT ir (ar) NŽT Vilniaus miesto skyrius sudaryti taikos sutartį gali tik pačiai NŽT ir NŽT Vilniaus miesto skyriui išnagrinėjus tokias galimybes bei pateikus dėl to atsakymą Pareiškėjai, todėl, remiantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punkto pagrindu (pažymos 9.1 punktas), Pareiškėjos atstovo pateikto skundo tyrimas nutrauktinas.

14. Remiantis išdėstytu ir vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 ir 6 punktais, 17 straipsnio 4 dalimi (pažymos 9.1 punktas), ir 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Pareiškėjos skundo tyrimas nutraukiamas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos tarnautojų galimo neveikimo tyrimą nutraukti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas